

6. Роль соціально-гуманітарних дисциплін в підготовці інженерів

УДК 811.161.2

**Блохіна І. С.
Науковий керівник – Сергієнко Л. Г.**

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Майбутнє України, її історична перспектива багато в чому обумовлені соціальним самопочуттям молоді, її орієнтирами. Сьогодні в умовах соціальних та економічних змін сформувалася необхідність суспільства у моральних, духовно багатих та творчих людях, що мають високий рівень професійної та особової культури, активний інтерес до практичної участі в процесі перебудови України.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що демократизація вищої школи, сучасні педагогічні технології і підходи до організації навчання і виховання у вузі вимагають широкої участі студентів в управлінні вузом, у вирішенні значного числа питань навчання, побуту і відпочинку, забезпеченні оптимальної системи формування особи майбутнього фахівця. Отже, провідна роль в цих процесах належить студентському самоврядуванню.

Метою даної роботи є визначення місця та ролі студентського самоврядування як складової розвитку громадського суспільства.

Студентське самоврядування – це спосіб організації життя студентського колективу, який реалізується у залученні всіх його членів до планування, організації, контролю і підбиття підсумків навчальної і суспільно корисної праці. Воно займає особливе місце у формуванні соціально зрілої особи, розвитку управлінських, організаторських, комунікативних здібностей майбутніх фахівців, робить істотний вплив на зростання їх професійної компетентності, відповідальності, самостійності, здібності до самоорганізації і саморозвитку, вироблення творчого підходу у вирішенні поставлених завдань. При цьому студентське самоврядування є не просто самостійним явищем, а виступає істотним компонентом всього виховного процесу у вузі, що несе особливе ідеологічне навантаження. [1, С.11]

Зазвичай у студентському самоврядуванні беруть участь особи, які навчаються у вищому навчальному закладі. Усі такі особи мають рівне право на участь у студентському самоврядуванні.

Органи студентського самоврядування (за чинним законодавством):

- приймають акти, що регламентують їхню організацію та діяльність;
- проводять організаційні, наукові, культурно-масові, спортивні, оздоровчі й інші заходи;
- сприяють працевлаштуванню осіб, які навчаються в вузі;
- розпоряджаються коштами й іншим майном, що знаходяться на їхньому балансі та банківських рахунках;
- виконують інші функції. [1, С.13]

У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством, рішеннями спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки та відповідного центрального органу виконавчої влади, в підпорядкуванні якого знаходиться вищий навчальний заклад, статутом вищого навчального закладу.

Органи студентського самоврядування вищого навчального закладу мають користуватися всебічною підтримкою і допомогою власника або уповноваженого ним органу в вирішенні питань забезпечення приміщеннями, обладнанням, документацією, коштами за погодженням із керівником закладу.

Варто зазначити, що вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) студентів вищого навчального закладу, які:

- ухвалюють (затверджують) Положення про студентське самоврядування;
- обирають виконавчі органи студентського самоврядування;
- визначають структуру, повноваження, порядок обрання та термін повноважень виконавчих органів студентського самоврядування;
- заслуховують звіт виконавчих органів студентського самоврядування.

Відмітимо також, що фінансовою основою студентського самоврядування є кошти, визначені Вченою радою вузу в розмірі не менше 0,5% коштів спеціального фонду вищого навчального закладу. Кошти органів студентського самоврядування спрямовуються на виконання їхніх завдань і повноважень, зокрема, не менш як 30 відсотків коштів мають витратитися на підтримку наукової діяльності осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Взагалі, у вищому навчальному закладі самоврядування відіграє дуже важливу роль, бо сприяє:

- виробленню в студентів організаторських навичок, розвитку їхньої соціальної активності;
- вихованню у студентів вміння співпрацювати на принципах рівності, гласності, відкритості;
- формування у студентів таких якостей, як:
  - 1) відповідальність за доручену справу, колектив;
  - 2) принциповість;
  - 3) вміння критикувати і належним чином сприймати критику, давати об'єктивну оцінку власним вчинкам і вчинкам людей, що оточують;
  - 4) самостійність, готовність залежно від конкретних умов знаходити правильні рішення, долати труднощі;
  - 5) ініціативність, вміння вносити в будь-яку справу свої зусилля, думки, пропозиції. [4, С.21]

В атмосфері психологічного комфорту, творчого спілкування члени студентського самоврядування пізнають ази організаторської майстерності, що формують ділові якості лідера. Студенти вчаться: правильно й раціонально розподіляти свій час, планувати роботу, приймати раціональні рішення, підтримувати впевненість у собі, досягати ділових успіхів.

Завдання студентського самоврядування полягає в тому, щоб допомогти студентам та аспірантам в їхній науковій, професійній та громадській роботі, налагодити побут та дозвілля студентів у студмістечках, посприяти в організації відпочинку тощо. А найважливіше завдання студентського самоврядування полягає в захисті інтересів студентів і аспірантів та їх узгодженні з інтересами адміністрації вищих навчальних закладів і держави.

Питанню функціонування органів студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України привертають сьогодні особливу увагу. На це є декілька причин.

По-перше, інтеграція України у Європейське співтовариство та перехід до ринкової економіки, приєднання до Болонської угоди, в якій студентство розглядається як партнер, передбачають реформування всіх складових освітньої галузі.

По-друге, сьогодні відбувається активне утвердження демократичних засад в усіх секторах життєдіяльності українського суспільства. Тому і студентське самоврядування потребує подальшого розвитку і збагачення новітніми демократичними ідеями.

По-третє, студентство у всі часи виступало своєрідним “барометром” соціально-економічного та політичного стану суспільства. Молодь є тією верствою населення, яка найбільш чутливо реагує на соціальні зміни, якій притаманне негативне ставлення до порушення демократичних норм, законів, моральних принципів.

По-четверте, студентське самоврядування є важливим фактором розвитку і модернізації суспільства, виявлення потенційних лідерів, вироблення у них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом, формування майбутньої еліти нації.

Отже, ефективне студентське самоврядування сприяє гармонійному розвитку навчального закладу. Завдяки студентським ініціативам можна визначати нові напрями розвитку поза навчальною діяльністю, вдосконалювати навчальний процес тощо.

Що стосується життя студентів Європи, то воно не можливе без студентського самоврядування і різноманітних студентських клубів.

Органи студентського самоврядування у європейських країнах перебувають у рівноправних партнерських стосунках з адміністрацією навчальних закладів. [3, С.34]

Розглянемо специфіку органів студентського самоврядування у Великобританії та Франції. У Великобританії студентська спілка, студентський уряд або студентська рада існують у багатьох коледжах та університетах і часто мають власні будівлі або сукупність приміщень на території університету, займаються соціальною та організаційною діяльністю студентів. Багато студентських спілок є вкрай заполітизованими і дуже часто відіграють роль навчальних центрів, які готують політиків, а також сприяють політичній кар'єрі своїх членів. Такі спілки проводять різноманітні кампанії, дебати тощо, які проходять дуже енергійно і в процесі яких студенти виявляють великий ентузіазм. Всі Студентські Ради вищих навчальних закладів мають потужне фінансування. Матеріальну допомогу їм надають університети, державні установи, спонсори.

У Франції студенти мають можливість бути представленими у різноманітних установах вищої освіти на всіх інституційних рівнях. Однак найвпливовішим є представлення студентів на рівні університетів. Університет функціонує за допомогою трьох центральних рад: адміністративної ради, ради з питань навчання і університетського життя та наукової ради. Вибори до всіх трьох рад проводяться одночасно за окремими списками. Студенти обираються терміном на 2 роки, викладачі та адміністратор – на 4 роки. Студенти, обрані до цих рад, також представлені у різноманітних університетських комісіях, зокрема дисциплінарній та соціальній.[2, С.7]

Отже, ми можемо використати позитивні здобутки європейських органів студентського самоврядування у наших сьогоденних реаліях. Для цього потрібно залучати активістів наших вузів до участі у міжнародних студентських конференціях, присвячених проблемам студентського самоврядування, брати участь у міжнародних програмах обміну досвідом у сфері студентського самоврядування; слідуючи принципам Болонського процесу, бути якомога динамічнішим та активним студентом, отримувати освіту за кордоном.

На думку автора, органам студентського самоврядування українських навчальних закладів не завадило б: підвищити представництво студентів у Вченій раді; боротись за фінансову підтримку органів студентського самоврядування; пропонувати чіткі заходи щодо використання фінансових ресурсів; створити Раду по проектам, куди студенти зможуть надавати свої ідеї щодо проведення семінарів, конкурсів, цікавих зустрічей, вечірок, де інформація буде аналізуватись і буде обрано проекти до реалізації.

ВИСНОВКИ

Таким чином, можна зробити висновок, що ефективно студентське самоврядування сприяє гармонійному розвитку навчального закладу. Завдяки студентським ініціативам можна визначати нові напрями розвитку поза навчальною діяльністю, вдосконалювати навчальний процес тощо. Важливим фактором є те, що випускники університетів з розвинутим студентським самоврядуванням необхідні роботодавцям, бо органи студентського самоврядування допомагають студентам виробити необхідні в роботі навички організації праці, самодисципліни, формування почуття відповідальності тощо.

Література

1. Ванькович Уляна. Український досвід студентського самоврядування: тенденції, проблеми/ Ванькович Уляна // Студентське самоврядування в Україні. – К.: „Молодіжна альтернатива”, 2010. – С. 11-18.
2. Романик Анастасія. Роль студентського самоврядування в Україні та в країнах Західної Європи / Романик Анастасія // Студентське самоврядування в Україні – К.: „Молодіжна альтернатива”, 2006. – С. 6-10.
3. Європейська практика студентського самоврядування в університетах України. – Методичні матеріали / Під ред. проф. Буяльської Т.Б. – Вінниця, 2005. – 82 с.
4. Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації вищої школи. Уклад.: М.Ф. Степко, Я.Я. Боллобаш, В.Д. Шинкарук, К.М. Левківський, В.І. Даниленко; відп. ред. М.Ф. Степко. – К.: Освіта України, 2007. – 49 с.